

Draagvlak in Nederland voor vluchtelingen en ontheemden

Stichting Vluchteling
Den Haag, 2009

STICHTING
VLUCHTELING
giro
999

Inhoud

Voorwoord	3
Preambule	4
Samenvatting en aanbevelingen	5
Komen en gaan	7
Vluchtelingen en asielzoekers: een politieke context	13

Voorwoord

De praktijk bewijst dat er een ruim draagvlak bestaat voor het werk van Stichting Vluchteling, getuige de vele duizenden Nederlanders die met hun, vaak jaarlijkse, bijdragen het werk van de stichting steunen. Daarmee bieden zij vele honderdduizenden vluchtelingen in arme landen opnieuw een perspectief in hun leven. Het ruime draagvlak maakt ook nieuwsgierig en roept de vraag op: Hoe stevig is het draagvlak voor vluchtelingen die in hun eigen regio, bijna altijd een arm land, opvang vinden? Voor mensen die geen andere mogelijkheid hebben dan te vluchten voor oorlog of aanhoudend geweld en elders bescherming te zoeken. Zij moeten alles wat hen zo vertrouwd en dierbaar is, achterlaten en in een voor hen vreemde en niet altijd even vriendelijke omgeving hun leven tijdelijk voortzetten.

De Raad voor de Vluchteling is het adviesorgaan in oprichting van Stichting Vluchteling. De Raad besloot tot een draagvlakonderzoek in Nederland voor hulp aan vluchtelingen in arme landen. De onderzoeksresultaten zijn in deze uitgave weergegeven en in een Nederlands kader geplaatst. De uitkomsten stemmen tot optimisme maar leren ook dat er nog veel te winnen is. Het draagvlak is stevig, maar zou veel steviger kunnen en moeten zijn, is de conclusie van de Raad.

De uitkomsten van het draagvlakonderzoek vormen voldoende reden voor de Raad voor de Vluchteling om zich snel verder uit te bouwen en als het adviesorgaan Stichting Vluchteling en haar werk voor de vluchtelingen ten dienste te staan. Tegelijkertijd zet de Raad nieuwe stappen en bereidt hij nieuwe adviezen voor, niet alleen over het draagvlak, ook over versterking van de positie van vluchtelingen in arme landen.

Patrick C. Cammaert
Voorzitter Raad voor de Vluchteling

Preambule

Stichting Vluchteling is de nationale vluchtelingenorganisatie die zich op humanitaire gronden inzet voor vluchtelingen en ontheemden die in hun eigen regio opvang vinden, te weten in Azië, Afrika, Latijns-Amerika en Oost-Europa. Stichting Vluchteling biedt (nood)hulp aan hen en in Nederland komt zij op voor hun belangen en geeft zij voorlichting over het vluchtelingenvraagstuk wereldwijd.

Om haar werk te kunnen doen, is een stevig maatschappelijk draagvlak in Nederland een eerste vereiste, naast een financieel draagvlak. Tenslotte is voor de uitvoering van de hulp in Azië, Afrika, Latijns-Amerika en Oost-Europa geld nodig, net zoals voor lobby en voorlichting in Nederland.

Nederland

Na de opkomst van Pim Fortuyn in de aanloop naar de verkiezingen van 2002 zijn heftige discussies gevoerd over de allochtonen en in het verlengde daarvan zijn ook de asielzoekers en vluchtelingen in Nederland onder druk komen te staan. Dat heeft het bestaande draagvlak voor vluchtelingen en ontheemden die in hun eigen regio opvang, de doelgroep van Stichting Vluchteling, geen goed gedaan.

Het Nederlandse asiel- en vluchtelingenbeleid verhardde – voormalig Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor Vluchtelingen, Ruud Lubbers, sprak over een verkrampt beleid. Vluchtelingen kregen bovendien niet zelden het predicaat gelukzoekers of profiteurs opgeplakt. Ook dat raakte de doelgroep van Stichting Vluchteling, de vluchtelingen die in hun eigen regio wonen.

Stichting Vluchteling merkte dat het maatschappelijk draagvlak voor haar doelgroep zwakker werd. Dat zette ook de fondsenwerving, en daarmee de omvang van de hulp aan vluchtelingen en ontheemden, onder druk.

De Raad voor de Vluchteling, het adviesorgaan van Stichting Vluchteling, besloot om als eerste activiteit het draagvlak in Nederland voor vluchtelingen en ontheemden die in hun eigen regio wonen, de doelgroep van Stichting Vluchteling, te onderzoeken.

De uitkomsten van het onderzoek zijn beknopt toegelicht en in het kader geplaatst van het Nederlandse klimaat. Aansluitend zijn de uitkomsten integraal opgenomen.

1. Samenvatting en aanbevelingen

1.1. Samenvatting

Het draagvlakonderzoek voor vluchtelingen is een representatief onderzoek onder de Nederlandse bevolking, uitgevoerd door het onderzoeksbureau Gfk. Het onderzoek is de eerste activiteit van de recent opgerichte Raad voor de Vluchteling, het onafhankelijke adviesorgaan van Stichting Vluchteling.

De meeste Nederlanders vinden het wereldwijde armoedeprobleem ernstiger dan de problemen die de huidige economische crisis oplevert. Datzelfde geldt voor de vluchtelingenproblematiek, de staat van de mensenrechten en de klimaatverandering.

Ongeveer 15% van de Nederlanders is het afgelopen half jaar negatiever gaan denken over vluchtelingen. De reden voor deze verandering blijkt niet helder uit de onderzoeksresultaten. Tegelijkertijd heeft 90% van de Nederlanders veel tot redelijk veel begrip voor mensen die vluchten als gevolg van natuurrampen, conflicten, onderdrukking en oorlogen.

De respondenten zijn goed op de hoogte van de landen waar veel vluchtelingen vandaan komen. Zij noemen Irak, Afghanistan en Somalië het meest. Het zijn de landen waar een groot deel van de mensen vandaan komt dat in Nederland asiel aanvraagt. Opvallend is dat veel Nederlanders denken dat Nederland heel veel vluchtelingen opneemt. Toch vlucht aanmerkelijk minder dan 1% van de 40 miljoen vluchtelingen wereldwijd naar Nederland.

Tenslotte vindt ruim een derde van de Nederlanders dat Nederland vaker militairen voor vredesmissies moet inzetten om vluchtelingen te beschermen¹.

Opgemerkt zij dat de Raad voor de Vluchteling zich onder andere ten doel stelt om te werken aan een meer solide Nederlands draagvlak voor vluchtelingen. Ook wil de Raad zich inzetten om problemen van vluchtelingen meer onder de aandacht te brengen en de aandacht te vestigen op vergeten vluchtelingencrises.

¹ Deze uitkomst is te beschouwen als steun in de rug voor het onderzoek van de gezamenlijke ministeries van Buitenlandse Zaken en Defensie naar de mogelijkheden voor militaire missies in Afrika.

1.2. Aanbevelingen

De Raad stelt Stichting Vluchteling voor onderzoek te doen naar mogelijkheden om het draagvlak voor vluchtelingen in arme landen te verstevigen en een budget vrij te maken om daarop gerichte actie te ondernemen.

Tevens adviseert de Raad om werk te maken van verhoging van de kennis over de vluchtelingenproblematiek en vindt met name dat de kennis over aantallen vluchtelingen, hun woongebied en de positie waarin zij verkeren onder de Nederlanders te beperkt is.

DR Congo

2. Komen en gaan

2.1. Inleiding

Het draagvlakonderzoek richtte zich op de houding tegenover, de kennis van en het gedrag tegenover vluchtelingen die in hun eigen regio opvang vinden. Het is en blijft de vraag of respondenten in de beantwoording van de onderzoeksvragen deze doelgroep voldoende helder voor ogen had en deze niet verwarde met asielzoekers en vluchtelingen, of zelfs allochtonen, die in Nederland wonen. Eerdere onderzoeken van Stichting Vluchteling wijzen uit dat respondenten vaak ongemerkt antwoorden alsof het onderzoek zich richt op asielzoekers en vluchtelingen in Nederland.

Dat is niet geheel onbegrijpelijk. De meeste respondenten hebben immers geen directe kennis over of ervaring met vluchtelingen die in hun eigen regio wonen. Zij hebben wel, vaak zelfs van nabij, ervaring met asielzoekers en vluchtelingen in Nederland. Dat maakt het lastig een helder onderscheid te maken en kan betekenen dat de onderzoeksuitkomsten enigszins vertekend zijn.

2.2. Houding

Met de staatsgreep van generaal Augusto Pinochet in 1973, die leidde tot de dood van president Salvador Allende, trad een periode van militaire dictatuur in Chili aan. Duizenden Chilenen vluchtten het land uit. Nederland ontving de ongeveer 6.000 vluchtelingen die naar ons land uitweken met open armen. Enkele jaren later, 1978 – 1979, konden ook duizenden Vietnamese bootvluchtelingen op een warm onthaal rekenen. Niet zelden liepen mensen uit naar de Rotterdamse haven of vliegveld Schiphol om hen welkom te heten. Nederland zette daarmee haar traditie als gastvrij land voort. Deze vluchtelingen vormen echter tot heden de laatste vluchtelingen wie een gespreid bedje wachtte.

De laatste jaren is in Nederland de houding tegenover vluchtelingen, zowel van politici als burgers, negatiever geworden. Dat geldt vooral asielzoekers en vluchtelingen in Nederland maar ook vluchtelingen die in hun eigen regio wonen. Hier zijn een aantal mogelijke redenen voor aan te wijzen: 1. de snelle groei van het aantal asielzoekers in Nederland in de laatste jaren van de vorige eeuw, 2. het onvoldoende onderkennen van de problemen die het hoge aantal asielzoekers² met zich meebracht en 3. de tegen het westen gerichte terroristische aanslagen zoals op de *twin towers* in New York (2001),

² Velen blijken geen of nauwelijks onderscheid te maken tussen migranten, asielzoekers en vluchtelingen en al deze categorieën als allochtoon te zien en betrokkenen daarmee vaak een negatief stempel mee gevend.

het vakantie-eiland Bali (2002, 2005), de spoorwegstations in Madrid (2004), de metro in Londen (2005), de hotels in Djakarta (2009) en het pension van de Verenigde Naties in Kabul (2009).

De houding tegenover vluchtelingen die in hun eigen regio wonen, wordt beïnvloed door de houding die Nederlanders tegenover asielzoekers en vluchtelingen in Nederland hebben. In 2000 bereikte het aantal asielzoekers met 43.895 aanvragen een hoogtepunt – in 2009 zal het aantal uitkomen op ongeveer een vierde hiervan. De snelle groei van het aantal verzoeken leidde onder meer tot een steeds hoger budget, nodig voor opvang en begeleiding, en tot maatschappelijke onrust. Soms zagen dorpen van nauwelijks enkele honderden inwoners hun bevolking met de komst van een asielzoekers- of opvangcentrum meer dan verdubbeld. Het bracht verzet met zich mee dat overigens later vaak wegebde. In steden zagen bewoners soms bestaande problemen verergeren door de komst van asielzoekers.

Uit Irak, Somalië en Afghanistan, alle drie landen in langdurige oorlog, komen de meeste asielzoekers naar West-Europa en Nederland. Het doet afbreuk aan het beeld dat Nederlanders van vluchtelingen hadden en hebben. ‘Het is allemaal hun eigen schuld’ is dan ook een veel gehoorde opmerking. Het beeld leidt ertoe dat het draagvlak voor vluchtelingen in hun eigen regio afkalft. Vluchtelingen voor wie Stichting Vluchteling zich inzet en waarvoor zij bij de Nederlanders om een donatie vraagt.

Daar komt bij dat de kennis over vluchtelingen, hun achtergronden en aantallen gering is en dat ideeën over hen vaak door vooroordelen gevoed worden. Feit is echter dat vluchtelingen niet in groten getale naar Nederland komen. Integendeel, ruim twee derde van alle vluchtelingen woont in zijn eigen land en van de vluchtelingen die naar het buitenland gevlucht zijn, woont meer dan 95% in een buurland. Minder dan 5% van hen vraagt asiel aan in een rijk land. Nederland telt minder dan 0,02% van alle vluchtelingen wereldwijd.

2.3. Komen en gaan

Ook blijkt dat vluchtelingen, net zoals allochtonen, zich aanpassen aan hun nieuwe vaderland. Dat gaat alleen niet van de ene op de andere dag, zoals velen, vooral politici, graag zien. Herman Obdeijn en Marlou Schrover, beiden docent migratiegeschiedenis, hebben de migratie in Nederland in historisch perspectief geplaatst. Het stelt gerust over de omvang van de problemen welke migranten en ook vluchtelingen met zich mee brengen, al mag niemand aan de problemen van alle dag voorbij gaan.

*In Komen en gaan. Immigratie en emigratie in Nederland vanaf 1550*³ laten Obdeijn en Schrover zien dat migratie bij het leven hoort zoals geboorte en dood. Migratie, en dus ook vluchten, is van alle tijden. Het overzicht dat Obdeijn en Schrover presenteren, maakt duidelijk dat bewoners en migranten zich aan elkaar aanpassen – de ene keer gaat dat gemakkelijker en sneller dan de andere keer. Over het algemeen vergt het drie generaties voor beide groepen aan elkaar gewend zijn en de verschillen tussen beide zijn vervaagd of geen rol van betekenis meer spelen.

Dat laat onverlet dat de komst van vluchtelingen en andere immigranten aanvankelijk tot wrijvingen en problemen leidt. Het is zaak daar een passend antwoord op te geven, bijvoorbeeld door bewoners te vragen begrip te tonen en van nieuwkomers te verlangen dat zij de taal leren. Ook is het zaak de gevoelens van mensen serieus te nemen en daar rekening mee te houden. Tegelijkertijd moet duidelijk zijn dat wrijvingen niet van de ene op de andere dag vervagen om tenslotte geheel te verdwijnen.

2.5. Nederland in internationaal perspectief

Biedt Nederland onderdak aan veel vluchtelingen, zoals velen denken? In Syrië wonen ongeveer 1,2 miljoen Iraakse vluchtelingen. Dat komt overeen met 6% van de eigen bevolking. Colombia telt ongeveer 3 miljoen burgers die op de vlucht zijn – dat is bijna 7% van de bevolking. Nederland steekt daar schril bij af. In 2008 kwamen er ongeveer 13.000 asielzoekers⁴ naar ons land van wie een deel als vluchteling is erkend. Dat is minder dan 0,8% van de Nederlandse bevolking. Op basis van deze gegevens is moeilijk vol te houden dat Nederland overspoeld wordt door vluchtelingen, zoals vaker te horen is.

In 2008 kwam ruim twee derde van de asielzoekers in Nederland uit Irak en Somalië, beide landen kampen met een burgeroorlog. Beide landen behoren tot de gevaarlijkste landen ter wereld. In augustus 2009 toonden de Verenigde Naties zich uiterst bezorgd over de ontwikkelingen in Somalië. Vanaf begin 2009 is het voedseltekort in het land ernstig toegenomen en inmiddels is ongeveer de helft van de bevolking afhankelijk van voedselhulp. Een op de vijf kinderen jonger dan vijf jaar, ongeveer 300.000 kinderen, is ondervoed van wie een kwart aan ernstige ondervoeding lijdt.

³ Herman Obdeijn en Marlou Schrover, *Komen en gaan. Immigratie en emigratie in Nederland vanaf 1550*, Amsterdam, 2008.

⁴ Over de eerste zes maanden in 2009 ontving Nederland bijna 10.000 asielverzoeken, inclusief herhaalde asielverzoeken. Van de asielaanvragen is 43% afkomstig van Somali's en 13% van Irakezen. Bron: IND.

Somalië telt ongeveer 9 miljoen inwoners. Tegen de 2 miljoen van hen zijn gevlucht van wie er 1,4 miljoen in eigen land ontheemd zijn. Nederland staat, met ruim 3.800 asielaanvragen uit Somalië in 2008 (0,02% van de bevolking) niet alleen. In de buurlanden vinden bijna 400.000 Somalische vluchtelingen onderdak – Kenia biedt onderdak aan 196.000 Somali's (0,5%) en Jemen aan 110.000 Somali's (0,5%).

Het zijn feiten die weinig Nederlanders kennen. Feiten die van belang zijn om gefundeerd te kunnen oordelen over vluchtelingen wereldwijd.

Dabaab, Kenia

Dabaab, Kenia

3. Vluchtelingen en asielzoekers: een politieke context

“Vluchtelingen en ontheemden zijn mensen in nood. Zij moeten serieus genomen worden, ook door ons.”⁵ Met die woorden onderstreepte de minister voor Ontwikkelingssamenwerking de noodzaak om, ook in Nederland, vluchtelingen en ontheemden met respect tegemoet te treden, op te komen voor hun belangen en hen te helpen.

Nog niet zo lang geleden was deze opvatting onomstreden. In 1956 konden de Hongaarse vluchtelingen op een warm onthaal rekenen, net zoals de Vietnamese bootvluchtelingen in 1978 of de Chileense vluchtelingen die na de val van president Salvador Allende in 1973 naar Nederland kwamen.

Pim Fortuyn zette het denken over allochtonen op scherp, het zij herhaald. Zijn opmars veranderde ook de houding van velen tegenover asielzoekers en vluchtelingen, mede door hun sterke groei in de jaren 1995 – 2000⁶. Ontving Nederland hen voorheen welwillend, vanaf 2001 kwamen onderhuidse gevoelens naar boven en kregen asielzoekers en vluchtelingen steeds meer het predicaat gelukzoekers. Zij kwamen naar ons land, net zoals niet-westerse migranten, om van onze welvaart te profiteren, niet om een veiliger thuishaven te zoeken, heette het.

In het kielzog van Fortuyn scherpte Rita Verdonk, minister voor Vreemdelingenzaken en integratie, het beleid tegenover asielzoekers en vluchtelingen aan. De minister pakte uitgeprocedeerde asielzoekers, die al jarenlang in Nederland waren en van wie de kinderen dikwijls hier geboren waren, met strakke hand aan. Dit alles droeg bij aan *het nieuwe Nederland* waarin de (menselijke) verhoudingen in snel tempo verhardden. Een Nederland dat zichzelf niet altijd meer herkende. Het ontlokte Ruud Lubbers, voormalig premier en Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor Vluchtelingen, de woorden dat het Nederlandse beleid ‘verkramp’t⁷ was en hij riep op om meer ‘billijkheid’⁸ te tonen.

⁵ Openingstoespraak van Bert Koenders, minister voor Ontwikkelingssamenwerking, bij de zevende Van Heuven Goedhart-lezing, in: Patrick Cammaert, Bescherming van ontheemden. Uitdagingen voor vredesmissies, Stichting Vluchteling, Den Haag, 2009.

⁶ In 1995 bedroeg het aantal asielzoekers in Nederland 29.285 om daarna snel op te lopen tot 43.895 (+50%) in 2000. Hierna nam hun aantal even snel weer af en kwam in 2008 uit op 13.399 (-70%), meer dan de helft minder dan in 1995: -54%.

⁷ In: Ruud Lubbers, Vluchtelingen in onze tijd. Mijn hart voor vluchtelingen, Vijfde Van Heuven Goedhart-lezing, Stichting Vluchteling, Den Haag, 2005.

⁸ Idem.

Na de parlementsverkiezingen in 2006 nam de Tweede Kamer op haar eerste werkdag een motie aan die uiteindelijk leidde tot een generaal pardon. Na felle debatten en onterecht gebleken waarschuwingen voor een aanzuigende werking van de pardonmaatregel kregen ongeveer 27.000 uitgeproceeerde asielzoekers een verblijfsvergunning. Velen van hen woonden al jarenlang in Nederland en waren volkomen vernederlandst.

Ondanks het ruime gebaar van het generaal pardon is de toon van het debat over vluchtelingen en asielzoekers niet echt veranderd. Het uitgangspunt moet zijn dat Nederland mensen die moeten vluchten wegens gevaar voor eigen leven, een veilige plek en een eerlijke kans biedt waarin zij hun verhaal kunnen doen. In het politieke debat wordt dit argument zelden gehoord. Andere argumenten voeren de boventoon, zoals de almaar stijgende kosten voor opvang, de vermeende onveiligheid (asielzoekers zouden crimineel zijn) en het overtrokken beeld van de toename van het aantal asielzoekers, met alle negatieve gevolgen van dien. Uit het draagvlakonderzoek blijkt dat mensen vaak alleen aan Nederland denken als land dat veel vluchtelingen opneemt.

De feiten laten een ander beeld zien. Wereldwijd zijn er ongeveer 40 miljoen vluchtelingen. Het aantal vluchtelingen dat naar Nederland komt is sinds het begin van deze eeuw stabiel. In 2005 vroegen 12.347 mensen asiel aan – één op de 1.833 Nederlanders. In 2008 waren er 13.399 asielzoekers en op 1 oktober 2009 waren 9.020 aanvragen geregistreerd. Deze aantallen vallen in het niet bij het aantal vluchtelingen dat de landen in de regio opvangen waar zich de echte vluchtelingenproblemen voordoen. Tanzania biedt onderdak aan ruim 320.000 vluchtelingen (1 op de 128 Tanzanianen), DR Congo ongeveer 155.000, naast de ruim een miljoen ontheemden (1 op de 51 Congolezen) en Tsjaad aan ruim 330.000 (1 op de 31 Tsjadiërs). In Jordanië, buurland van Irak, verblijven naar schatting een half miljoen Iraakse vluchtelingen (1 op de 12 Jordaniërs).

“Wij kunnen en mogen onze ogen niet sluiten voor hun lot”, zei minister Bert Koenders, wijzend op de vluchtelingen en ontheemden. Dat rechtvaardigt slechts één conclusie: het is onze taak hen te helpen. Niet meer en niet minder.

Vluchtelingen wereldwijd hebben recht op hulp, dat rechtvaardigt de inzet van vluchtelingenorganisaties in Nederland. En de uitkomsten van het draagvlakonderzoek wijzen op de noodzaak om doelgericht te werken aan een steviger draagvlak voor hen.

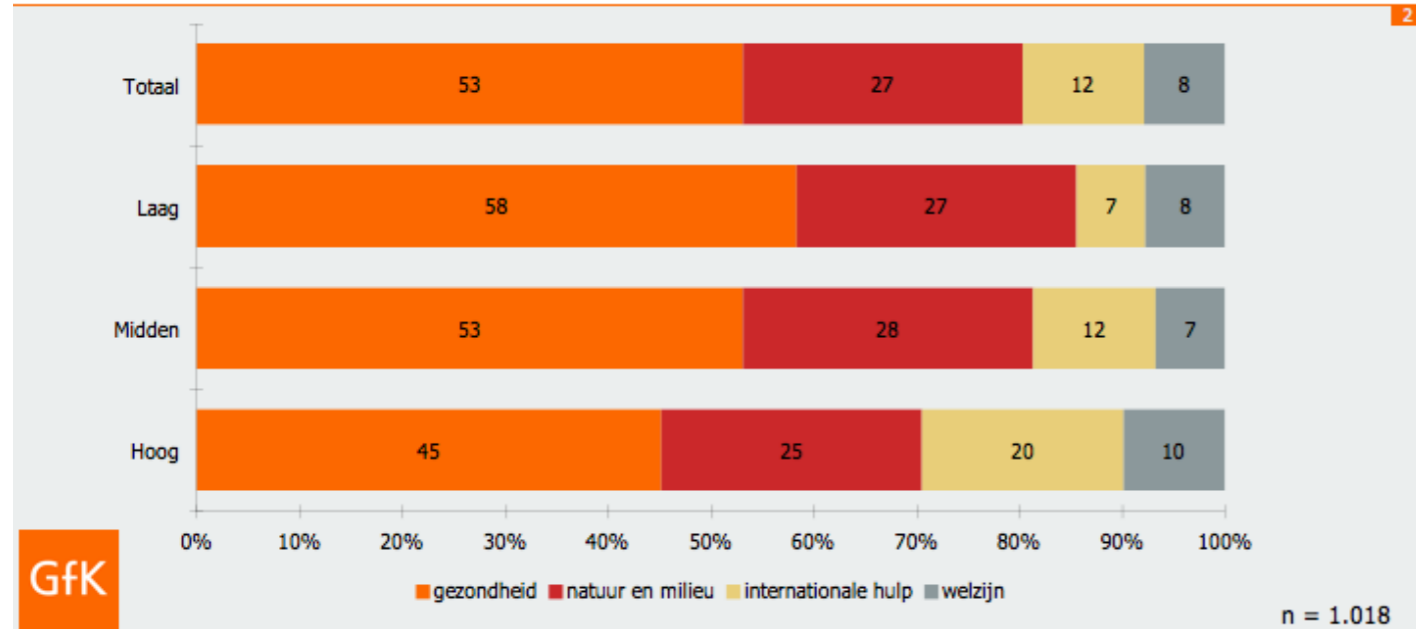
GfK Consumer Tracking Stichting Vluchteling - Vluchtelingenonderzoek 19 november 2009

Het draagvlak van de Nederlandse samenleving voor noodhulp aan vluchtelingen en ontheemden

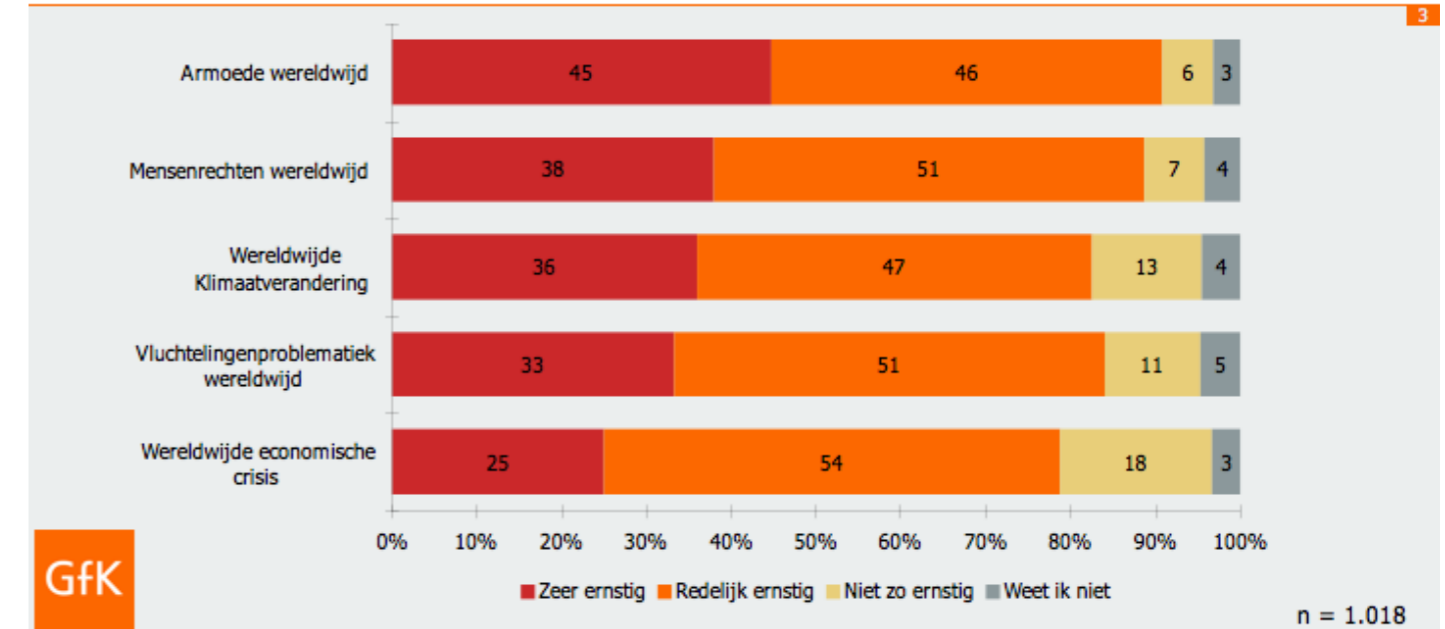
GfK

Gezondheid geniet de grootste voorkeur van de Nederlandse bevolking.

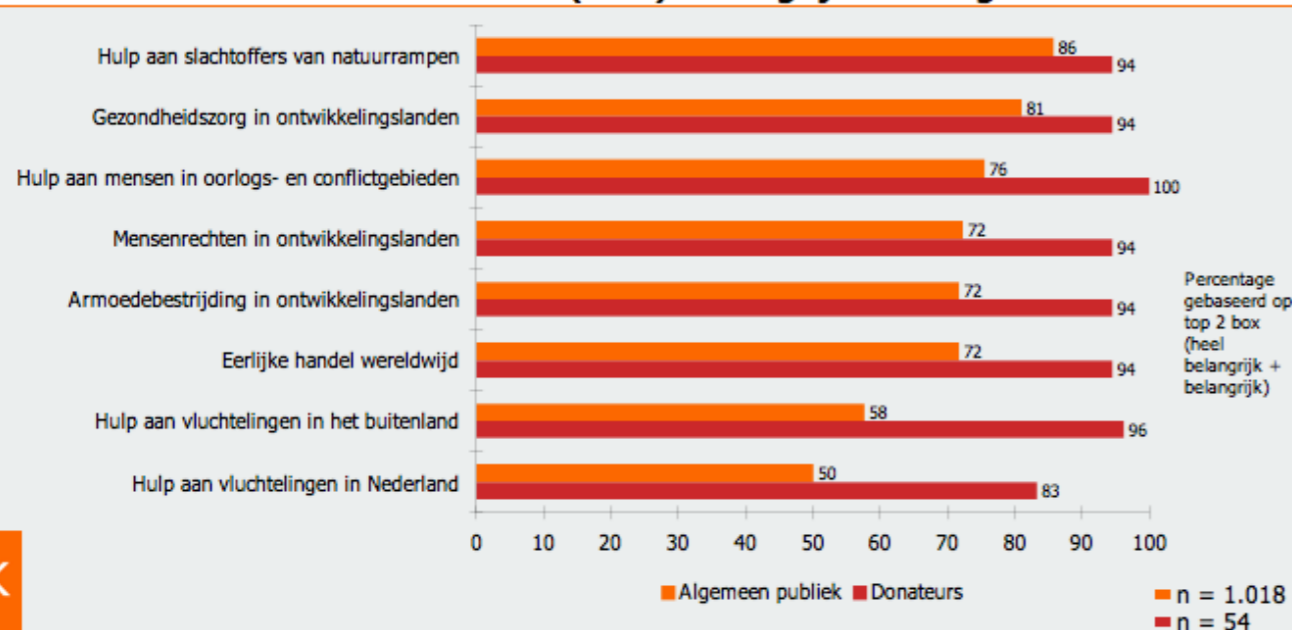
- ✓ Nederlanders hebben de grootste voorkeur voor Goede Doelen die zich richten op gezondheid.
- ✓ Met name onder laag opgeleiden genieten deze Goede Doelen een grotere voorkeur.
- ✓ 12% van de Nederlanders geeft de voorkeur aan Goede Doelen gericht op internationale hulp.
- ✓ Vooral hoger opgeleiden geven vaker de voorkeur aan internationale hulp.
- ✓ Vanzelfsprekend geven donateurs van Stichting Vluchteling vaker de voorkeur aan Goede Doelen die zich richten op internationale hulp, 70% geeft hier de voorkeur aan. Dit houdt in dat 30% de voorkeur geeft aan Goede Doelen die zich richten op andere maatschappelijke thema's.

Nederlanders vinden wereldwijde armoede het meest en de economische crisis het minst ernstig.

- ✓ De wereldwijde armoede wordt door Nederland het meest gezien als zeer ernstig (45%).
- ✓ Eén op de drie Nederlanders vindt de vluchtelingenproblematiek zeer ernstig, nog eens ruim de helft (51%) vindt het probleem redelijk ernstig.
- ✓ De economische crisis wordt van de genoemde situatie als minst ernstig beoordeeld, echter beoordeelt slechts 18% van de Nederlanders deze toestand als niet zo ernstig.
- ✓ Donateurs zien met name de vluchtelingenproblematiek als zeer ernstig (89%). Ook de mensenrechten en armoede worden vaker als zeer ernstig beoordeeld (69% en 83%). De economische crisis wordt als iets minder ernstig beoordeeld, ruim een kwart (26%) beoordeelt dit probleem als niet zo ernstig.

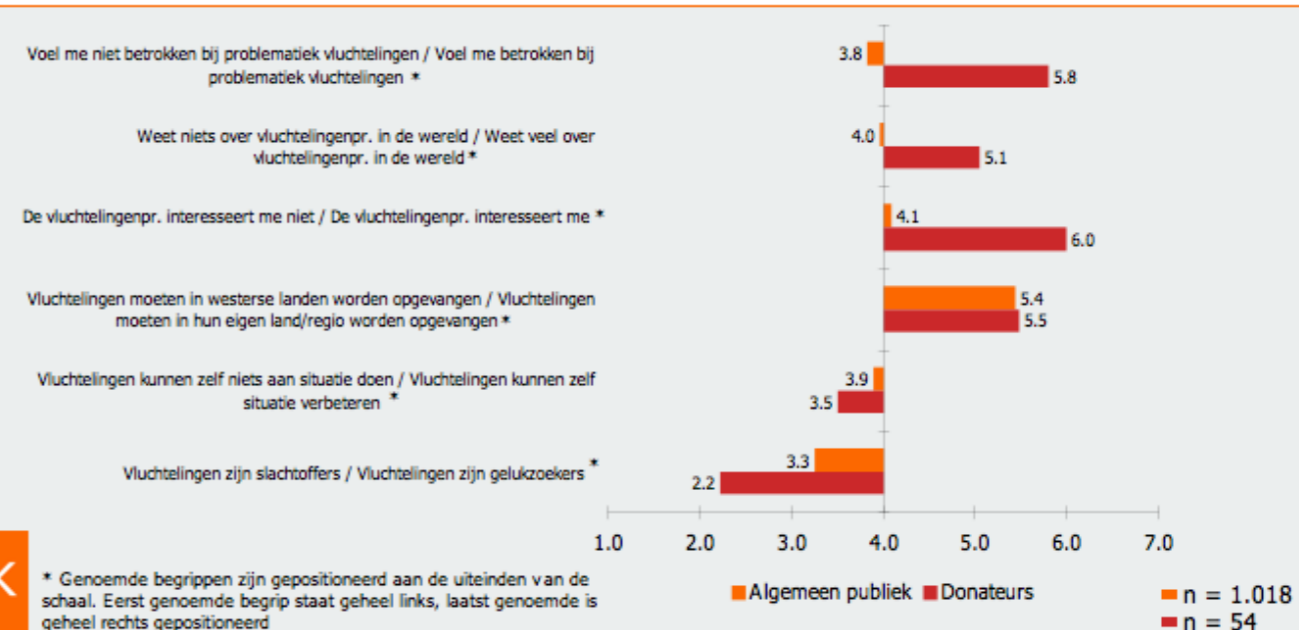
Grote meerderheid van de Nederlanders vindt hulp aan slachtoffers van natuurrampen (zeer) belangrijk, terwijl hulp aan vluchtelingen in Nederland door slechts de helft als (zeer) belangrijk wordt gezien.

GfK

- ✓ Hulp aan slachtoffers van natuurrampen wordt door 86% van gemiddeld Nederland gezien als (heel) belangrijk doel waarop Goede Doelen zich moeten inzetten.
- ✓ Hulp aan vluchtelingen in Nederland wordt door slechts de helft van de Nederlanders gezien als (heel) belangrijk.
- ✓ In tegenstelling tot gemiddeld Nederland zien de donateurs van stichting Vluchteling hier duidelijk meer het belang van in (83%).
- ✓ De donateurs vinden in het algemeen de onderwerpen belangrijker dan gemiddeld Nederland.

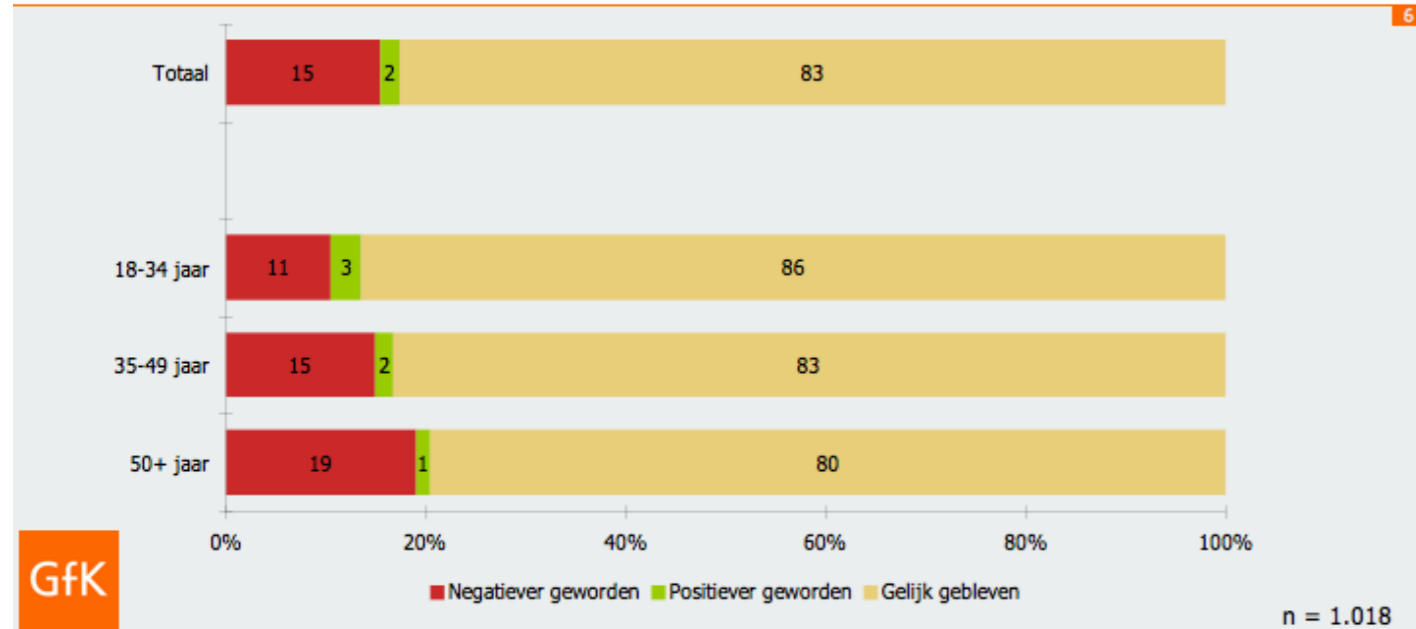
Vluchtelingen moeten in eigen land of regio worden opgevangen. Hoog opgeleiden en donateurs zijn meer geïnteresseerd in de vluchtelingenproblematiek.

GfK

- ✓ Donateurs van Stichting Vluchteling zijn duidelijk meer betrokken bij het leed van de vluchtelingen.
- ✓ Opvallend is daarnaast dat gemiddeld Nederland en de donateurs duidelijk van mening zijn dat vluchtelingen in hun eigen land of regio opgevangen moeten worden.
- ✓ In leeftijd en geslacht is er weinig verschil te zien, echter hoog opgeleiden zijn over het algemeen meer betrokken bij de vluchtelingenproblematiek.

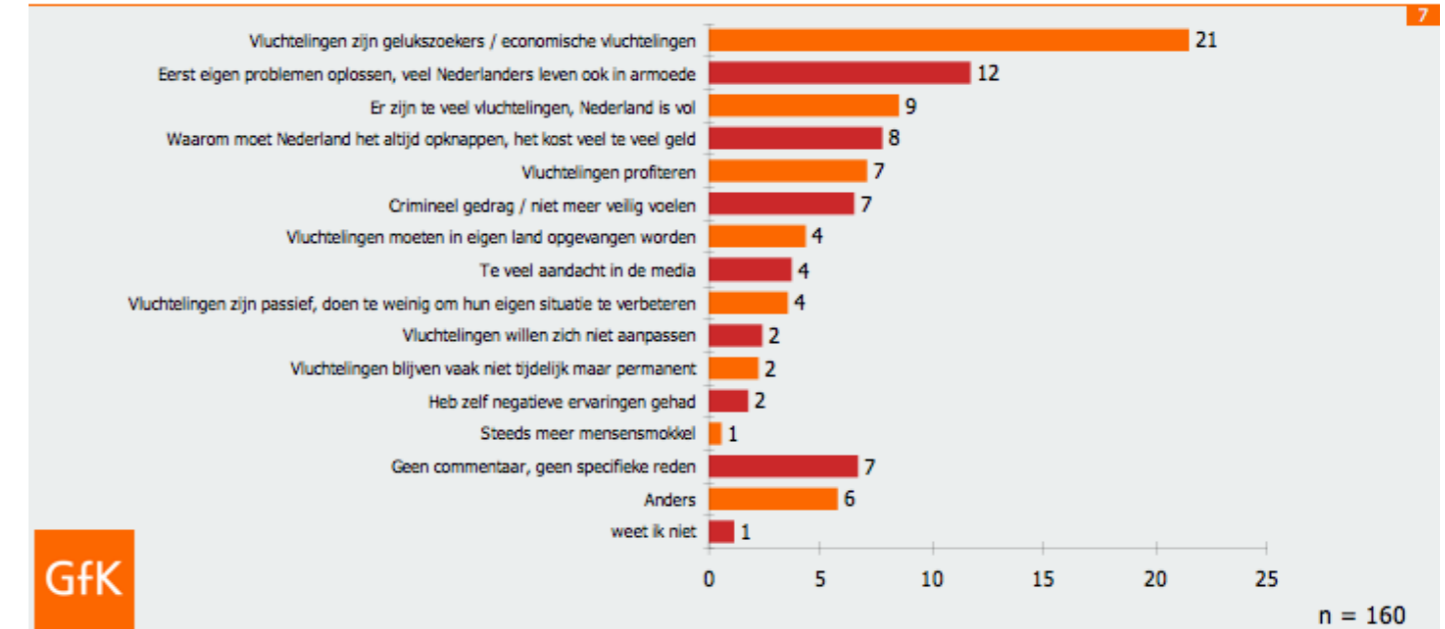
De houding van de meeste Nederlanders ten aanzien van vluchtelingen is niet veranderd. Toch geeft 15% aan een negatievere houding te hebben ten opzichte van vluchtelingen.

GfK

- ✓ 15% van de Nederlanders geeft aan dat men negatiever geworden is over vluchtelingen het afgelopen half jaar.
- ✓ Deze groep is groter dan de groep Nederlanders die het afgelopen half jaar positiever geworden is (2%).
- ✓ De overgrote meerderheid van de Nederlanders geeft aan dat er in de houding ten opzichte van vluchtelingen het afgelopen half jaar niets is veranderd.
- ✓ Opvallend is dat met name onder 50-plussers de groep die negatiever over vluchtelingen is gaan denken met 19% significant hoger ligt dan het gemiddelde.

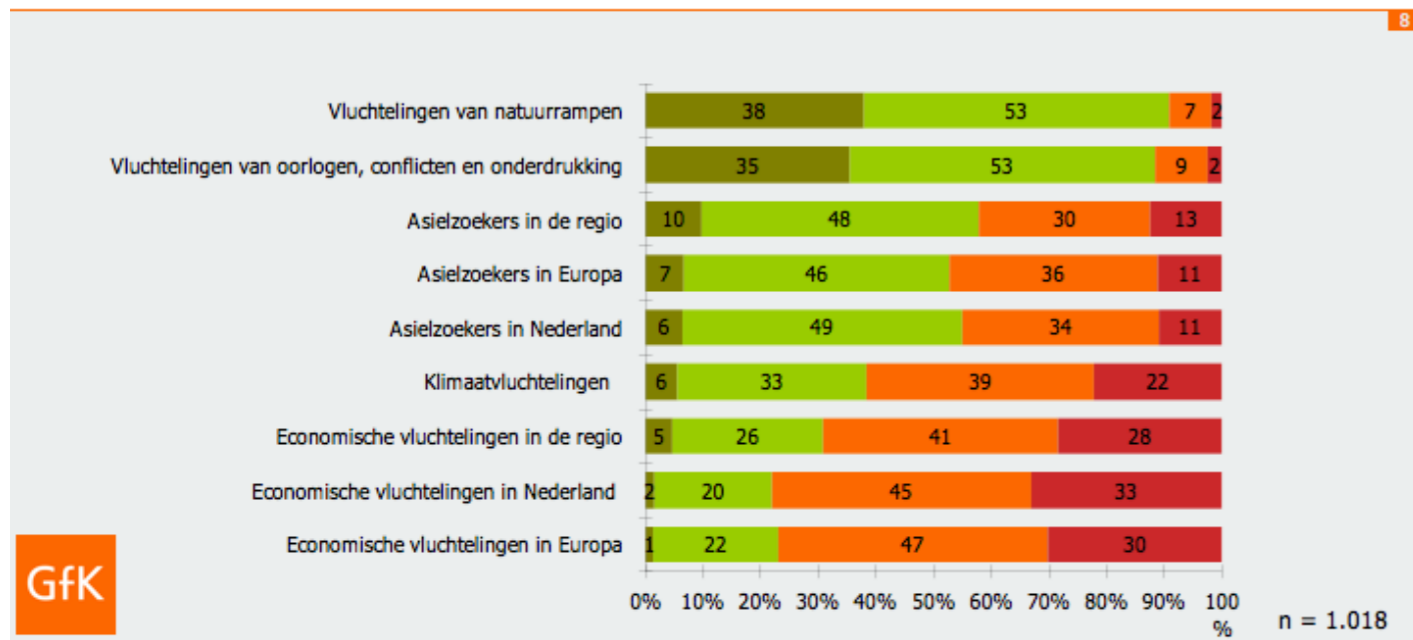
Vluchtelingen zijn gelukszoekers is de meest genoemde reden waarom men een negatievere houding ten aanzien van vluchtelingen heeft.

GfK

- ✓ Als meest genoemde reden (20%) waardoor men een negatievere houding ten opzichte van vluchtelingen heeft is dat men aangeeft dat vluchtelingen gelukszoekers zijn enkel op zoek naar economische/financiële verbetering.
- ✓ Dat er in Nederland ook mensen zijn die in armoede leven waaraan men eerst iets moet doen en de vele vluchtelingen waardoor Nederland vol zou raken, worden daarnaast vaak als reden genoemd waardoor men negatiever geworden is.

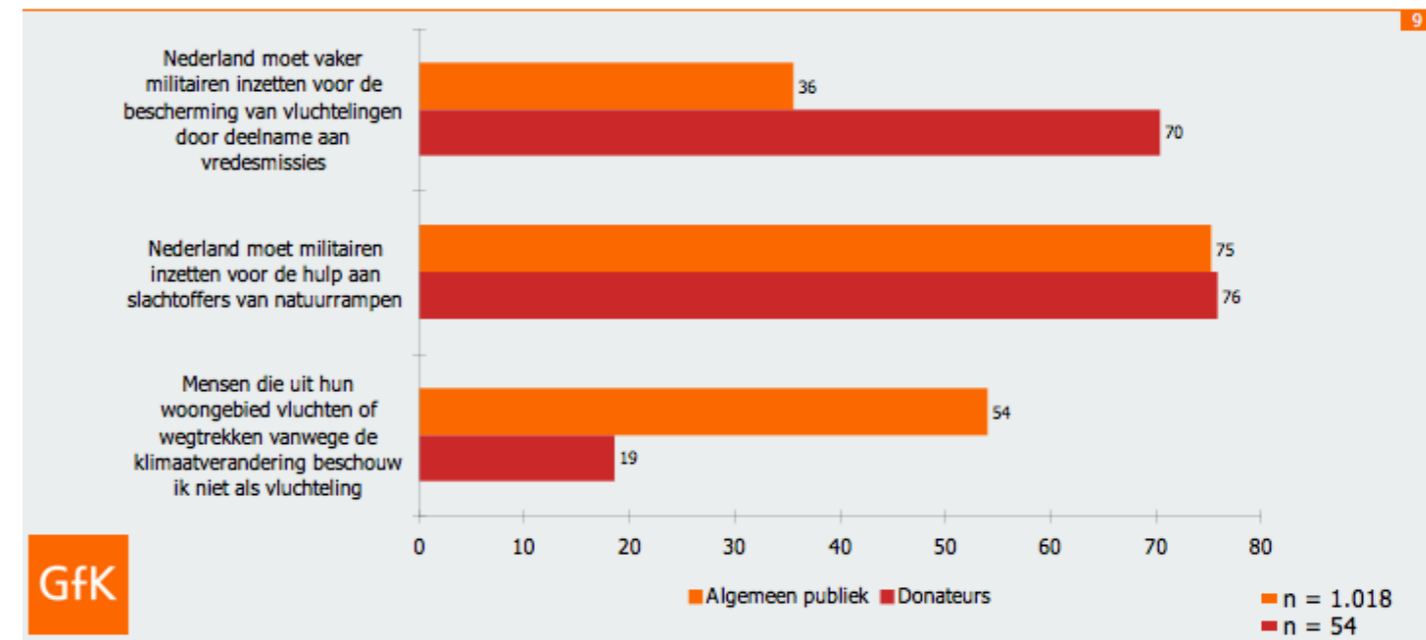
Nederlanders hebben over het algemeen weinig begrip voor economische vluchtelingen. Vluchtelingen van natuurrampen en conflictgebieden kunnen wel rekenen op veel begrip.

GfK

- ✓ Voor vluchtelingen van natuurrampen en oorlogen, conflicten, onderdrukking is veel begrip, respectievelijk 91% en 89% van de Nederlanders heeft hier (redelijk) veel begrip voor.
- ✓ Voor economische vluchtelingen is over het algemeen het minste begrip, (bijna) drie kwart van de Nederlanders heeft geen of weinig begrip voor dit type vluchteling.

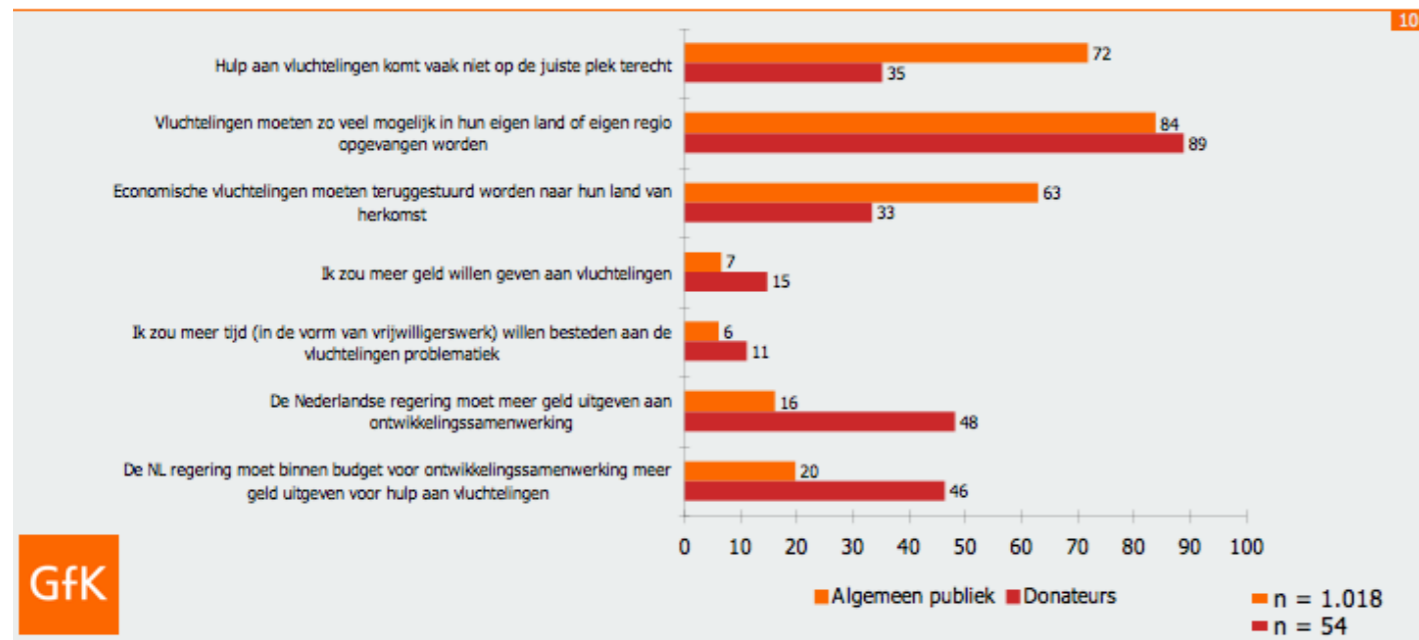
In vergelijking met de gemiddelde Nederlander geven donateurs van Stichting Vluchteling vaker aan dat Nederland meer militairen moet inzetten voor de bescherming van vluchtelingen door vredesmissies.

GfK

- ✓ Ruim eenderde van de Nederlanders (36%) vindt dat Nederland vaker militairen voor vredesmissies moet inzetten om vluchtelingen te beschermen, terwijl ruim twee op de drie donateurs dit vindt (70%).
- ✓ Driekwart van de Nederlanders vindt dat slachtoffers van natuurrampen moeten worden geholpen door middel van de inzet van militairen, dit beeld komt overeen met het percentage van de donateurs dat het hier (helemaal) mee eens is.
- ✓ Opvallend is dat meer dan de helft van gemiddeld Nederland het (helemaal) eens is met de stelling: "mensen die vluchten of wegtrekken vanwege de klimaatverandering beschouw ik niet als vluchteling". Men heeft kennelijk een ander oordeel over mensen die vluchten vanwege (geleidelijke) klimaatverandering dan mensen die vluchten vanwege een natuurramp.

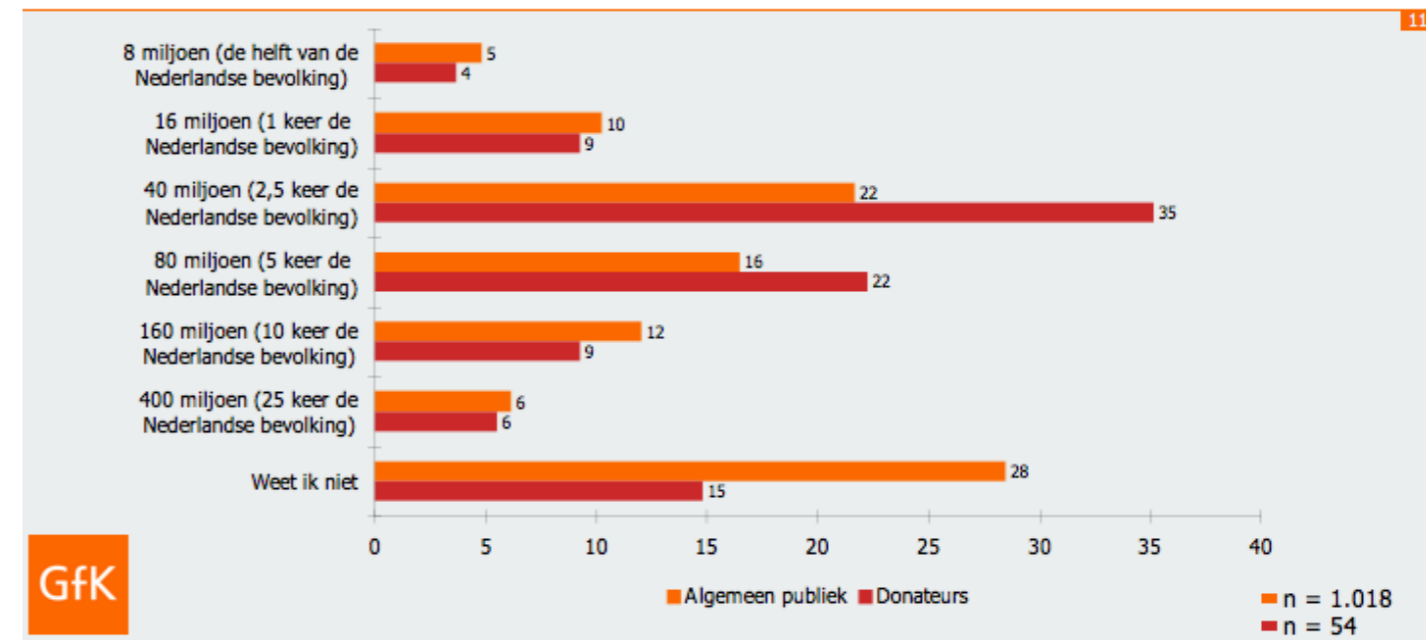
In tegenstelling tot de donateurs vindt bijna driekwart van gemiddeld Nederland dat de hulp aan vluchtelingen vaak niet op de goede plaats terecht komt.

GfK

- ✓ Bijna driekwart van de Nederlanders (72%) is van mening dat hulp aan vluchtelingen vaak niet op de juiste plek terecht komen.
- ✓ Donateurs van Stichting Vluchteling zijn duidelijk minder sceptisch over hulp aan vluchtelingen. Toch geeft nog 35% aan dat hulp vaak niet op de juiste plek aan komt.
- ✓ 15% van de donateurs is bereid meer geld uit te geven aan vluchtelingen, 7% van de Nederlanders geeft daarnaast aan meer geld eraan te willen geven.
- ✓ Ook in deze resultaten is een duidelijke negatievere houding van 50-plussers ten opzichte van vluchtelingen terug te vinden.

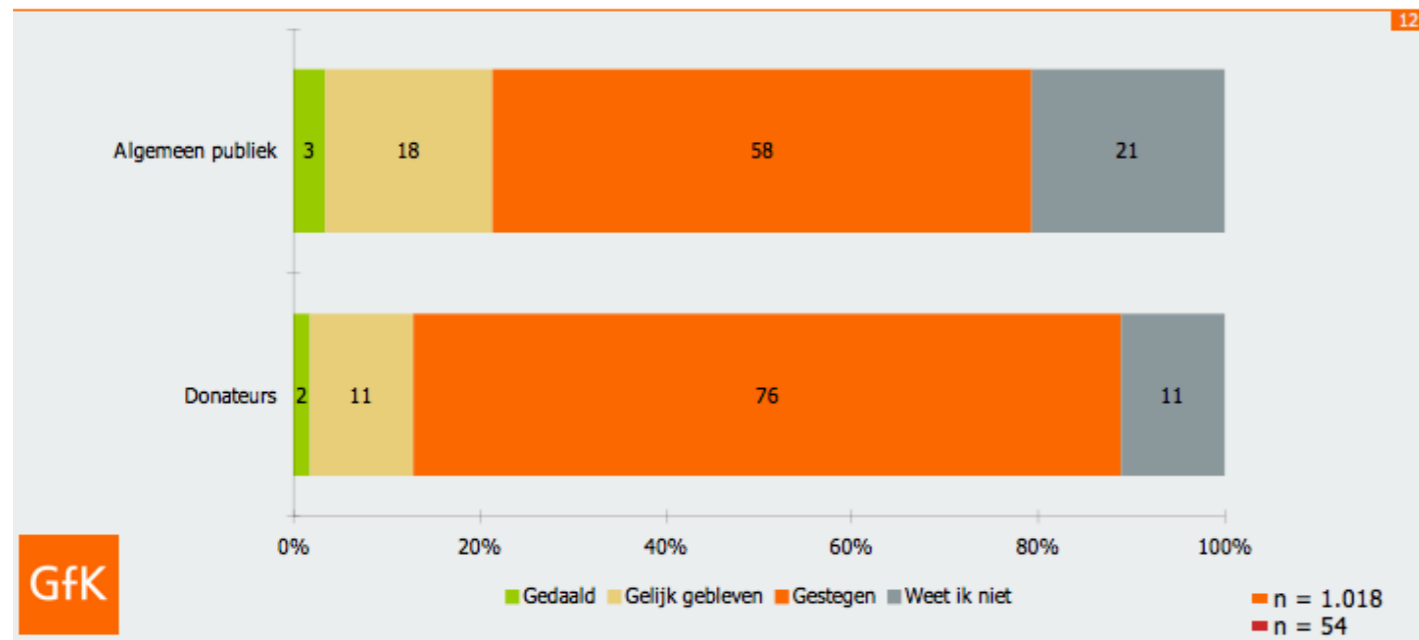
Ruim 1 op de 5 Nederlanders schat het aantal vluchtelingen goed in.

GfK

- ✓ 22% van de Nederlanders schat het aantal vluchtelingen met 40 miljoen goed in, 35% van de donateurs doen dit.
- ✓ 15% van de Nederlanders onderschat het aantal vluchtelingen terwijl eenderde het aantal vluchtelingen overschat. Ruim een kwart (28%) durft geen inschatting te geven.
- ✓ Ook onder donateurs is niet geheel bekend hoe groot exact de vluchtelingenproblematiek is.

De meeste Nederlanders zijn bekend met de stijging van het aantal vluchtelingen in de wereld

GfK

- ✓ Een ruime meerderheid (58%) van de Nederlandse bevolking is bekend met het feit dat het aantal vluchtelingen de afgelopen jaren is gestegen.
- ✓ 18% van de Nederlanders denkt dat het aantal vluchtelingen gelijk gebleven is, terwijl slechts 3% aangeeft dat het aantal vluchtelingen is gedaald.
- ✓ Ongeveer 1 op de 5 Nederlanders heeft geen idee over de ontwikkeling van het aantal vluchtelingen.
- ✓ Onder de donateurs is driekwart (76%) bekend met de stijging van het aantal vluchtelingen de afgelopen jaren.

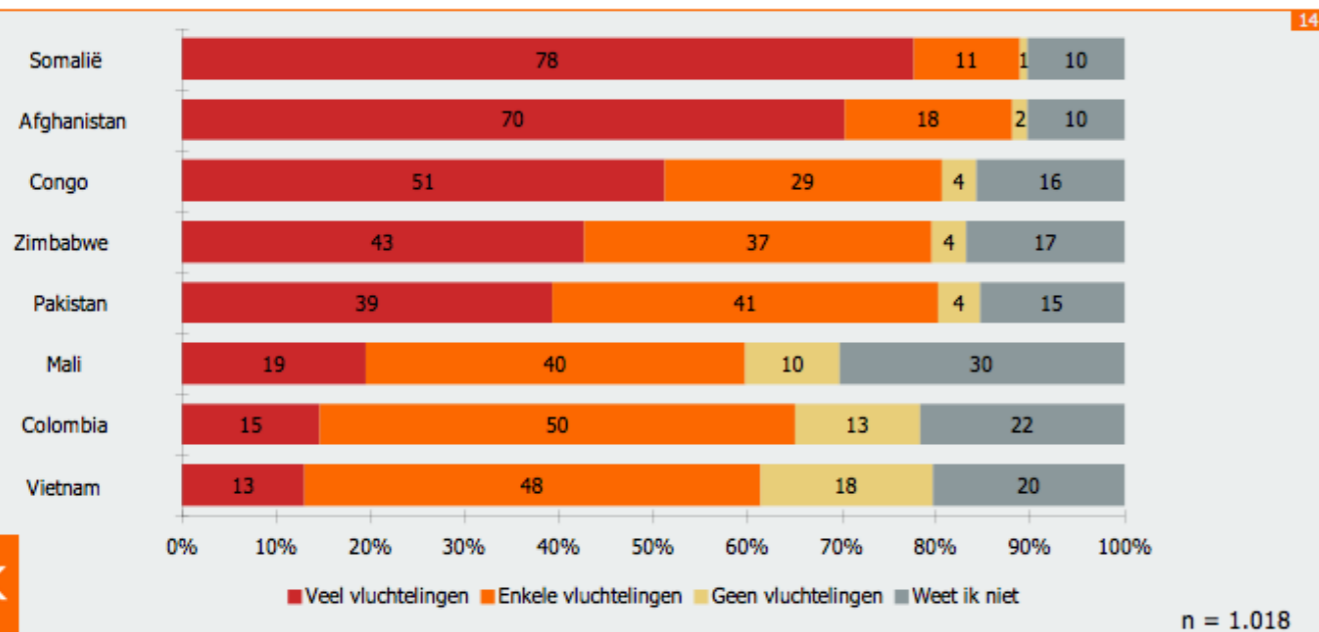
Nederland en donateurs zijn het eens: meeste vluchtelingen komen uit Somalië. Sudan inclusief Darfur wordt door gemiddeld Nederland zeer weinig genoemd.

Nederland 18+		Donateurs	
Somalië	16%	Somalië	28%
Irak	12%	Irak	13%
Afrika (algemeen)	12%	Sudan (incl. Darfur)	11%
Afghanistan	9%	Afghanistan	9%
Iran	5%	Afrika (algemeen)	7%

GfK

- ✓ Somalië is het meeste genoemde land waaraan men denkt als gevraagd wordt waar veel vluchtelingen vandaan komen, dit geldt zowel voor de gemiddelde Nederlander als voor donateurs.
- ✓ Ook Irak en Afghanistan worden vaak genoemd als landen waar veel vluchtelingen vandaan komen.
- ✓ Daarnaast wordt ook Afrika in zijn geheel vaak genoemd.
- ✓ Opvallend is dat de gemiddelde Nederlander Sudan en specifiek de provincie Darfur niet vaak noemt, terwijl dit toch een actueel thema is.
- ✓ 11% van de donateurs noemt dit land wel als land waar veel vluchtelingen vandaan komen.

Groot deel van de Nederlanders weet dat veel vluchtelingen uit Somalië en Afghanistan komen

GfK

- ✓ Somalië en Afghanistan worden duidelijk gezien als landen waar veel vluchtelingen vandaan komen. Respectievelijk 78% en 70% van de Nederlanders denken dat hier veel vluchtelingen vandaan komen.
- ✓ Opvallend is dat slechts 15% denkt dat er veel vluchtelingen uit Colombia komen, terwijl de strijd tussen de regering en de FARC rebellen vele vluchtelingen (ongeveer een half miljoen) tot gevolg hebben.

Donateur en Nederlander denken in eerste instantie aan Nederland als het gaat om opvang van vluchtelingen.

Nederland 18+		Donateurs	
Nederland	44%	Nederland	15%
Duitsland	5%	Duitsland	13%
Italië	4%	De VS	6%

GfK

- ✓ Over het algemeen weet men weinig over de landen waar veel vluchtelingen worden opgevangen. De meeste vluchtelingen worden in de omliggende landen/regio's opgevangen. Toch noemen mensen met name Westerse landen, met in het bijzonder Nederland.
- ✓ De hele vluchtelingenproblematiek lijkt bij veel Nederlanders dan ook tamelijk onbekend te zijn.

Colofon.

Teksten. Antoon Claassen (eindredactie), Youssef Rahman

Onderzoek. Gfk, Dongen

Beeld. Stichting Vluchteling

Foto's omslag. Voorzijde: Birma, achterzijde: Georgië

Vormgeving. De Wijde blik, Den Haag

Druk. NDR, Den Haag

© Stichting Vluchteling, Den Haag, 2009

Stichting Vluchteling

Stadhouderslaan 28

2517 HZ Den Haag

070 346 89 46

info@vluchteling.org

www.vluchteling.org

Een vluchteling is een persoon die zijn land heeft verlaten uit vrees voor vervolging wegens ras, godsdienst, nationaliteit, politieke overtuiging of het behoren tot een sociale groep dan wel uit lijfsbehoud voor (burger)oorlog of ernstige verstoringen van de openbare orde.

Een ontheemde is een vluchteling die binnen de eigen landsgrenzen op de vlucht is.

Conventie van Genève, 1951 en Verdrag van Addis Abba, 1969.

Stichting Vluchteling
Stadhouderslaan 28
2517 HZ Den Haag

070 346 89 46
info@vluchteling.org
www.vluchteling.org

